

Гаро Халрабедян

За Вахтанг Ананян и
„Пленници на Барсовата
клисурa“

Произведенията на известния арменски писател Вахтанг Ананян са широко известни на децата от много страни. Повестите му „На брега на Севан“ и „Пленници на Барсовата клисура“, както и сборниците ловджийски разкази са издадени неколккратно не само в Съветския съюз, но и в други страни. Те са преведени на повече от двадесет езика: руски, български, чешки, английски, немски, японски, китайски и други.

Вахтанг Ананян е роден през 1905 година в село Шамахян, близо до Дилиджан. Това е една от живописните местности на Армения, заобиколена от трудно проходими планини и възвишения. Детството и юношеството си писателят прекарва на село, сред природата. Тук той се запознава с арменските песни и легенди, слуша приказки и предания на своя народ.

Първоначалното си образование Вахтанг Ананян получава в родното си село и Дилиджан. Тежките условия на живот през Първата световна война обаче не му дават възможност да продължи образованието си. Но затова лък се запознава с произведенията на класиците на арменската литература, които му разкриват един нов свят. Жадуващият за знания младеж непрекъснато чете, скита из планините, но се занимава и с ежедневната селска работа. Така отрано изпитва тежкия, непосилен труд и горчивините на живота. Действителността му разкрива коварния свят на капитализма. Ето защо той с ентузиазъм влиза в редовете на смелите партизани и участва в борбата на арменския народ за установяване на съветска власт в Армения през 1920 година. След революцията работи на културния фронт – отначало в село, а по-късно в района и столицата.

През двадесетте години Ананян прави първите си стъпки в литературата като дописник в републиканските вестници. От 1926 година той е в Ереван на журналистическа и литературна работа.

Наред с това се занимава и с научна дейност. Пише труд в 5 тома „Животинският свят на Армения“, четири тома от който вече са издадени.

Още съвсем млад, пленен от Тургениевите разкази „Записки на ловеца“, той става страстен ловец. По-късно бива избран за председател на ловния съюз в Съветска Армения. Дълги години обикаля своята страна, обиква за цял живот прекрасната и природа, величествените и планини с нейните обитатели. Става строг пазител на природните богатства. Това намира отражение в неговото литературно творчество. В своите повести и разкази Ананян описва интересни случки, пълни с напрежение, обрисва чудни природни картини, запознава читателя с растителното и животинско царство. Освен това творбите му имат и научно-познавателно

значение. Те дават богат материал за науката – ботаника и зоология, учат как да се справяме при трудни атмосферни и природни условия.

Първата творба на писателя, която му донася известност, е повестта „В огнен обръч“ – 1930 година, посветена на гражданската война в Армения. В нея той реалистично обрисова арменското село от 1918–1920 година. По-късно излиза първият му сборник разкази „Нито един вълк в нашите поля“. През периода 1947 – 1957 година печата сборници ловджийски разкази, които заемат достойно място в историята на арменската литература.

Вахтанг Ананян е естествоизпитател като Пришвин. Голям почитател на природата, той никога не забравя, че човекът е господар на тая природа, изразител на нейната красота. Той е и тънък психолог, познавач на човешката душа. Неговите описания на природата винаги са свързани с човека и оттам особената му форма на разказване: лекият хумор преминава в нежна тъга, скръб, шеговитата беседа – в незабелязано описание на привлекателната природа.

Ананян е обичан и уважаван от всички деца и пионери в Армения. По негов почин в 1960 година пионерите почнаха да облагородяват дивите овощни дървета по горите на републиката. Така площта на овощните градини на страната се увеличи два пъти. През 1965 година пионерите рапортуваха, че са получили първата богата реколта, от своя упорит труд.

От детско-юношеските му творби голям успех имат „На брега на Севан“, излязла през 1951 година, преведена на български, и „Пленници на Барсовата клисура“ – 1954 година, удостоена с втора награда на Всесъюзния конкурс за детско-юношеска книга.

И в двете повести главните герои са пионери, обикновени деца – любознателни, активни, природоизпитатели. Те искат да открият тайните на природата, да допринесат полза на своя край, на родината и на науката.

В повестта „Пленници на Барсовата клисура“ читателят се запознава с приключенията на малка група, деца, която попада в Барсовата клисура. Първият ранен сняг им затваря пътя за връщане и те по неволя стават пленници на тази клисура – месец и половина прекарват сред скали и в пещери.

Природата не е милостива и благосклонна към децата. Те са принудени с голям труд, с много хитрости и съобразителност да си осигурят макар нищожно количество храна и вода. Но колко много тайни им

разкрива природата, макар, разбира се, благодарение на това, което са видели и научили в живота и училището. Повестта въздействува не само като художествено четиво, но има и познавателен характер. Читателят научава много полезни неща за живота на дивите зверове, как човек да си набавя храна при такива тежки условия, как да избягва опасностите и къде да се приюти през студените зимни нощи. А какво благотворно въздействие оказва това пленничество върху децата: претопява се егоизмът на Саркис, страхливостта на Гагик, надменността на Ашот, прекалената скромност на Хасо. Момчетата излизат от Барсовата клисура израснали, с твърди характери, придобили богат опит, готови да нанесат всякакви трудности.

В повестта авторът бегло ни запознава и с живота в Айкецор, с нравите на хората, с живота на планинските овчари, с националните традиции на кюрдския народ.

Богато надарен писател, Вахтанг Ананян пише пламенно, със сърце, и неговите произведения се четат и ще се четат с голям интерес.

Гаро Халрабедян

КРАЙ

© 1967 Гаро Халрабебян

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10825>]